

به نام خدا

سال تحصیلی: ۹۸-۹۷

شماره تلفن: ۳۳۶۶۴۶۰۰	شماره اتاق: ۲۱۹	نام مدرس: دکتر رستمی	دانشکده: علوم انسانی و اجتماعی نام درس: اصول فقه ۴
Email: rostamisoheila@gmail.com		پیشنیاز: اصول فقه ۳ مقطع: کارشناسی	تعداد واحد: ۴ واحد

جایگاه درس در برنامه درسی دوره :

مهم‌ترین پایه آموزش در رشته فقه و حقوق اسلامی، یادگیری مباحث مربوط به اصول فقه است؛ زیرا علم اصول فقه براساس تعریف اصطلاحی عبارت است از: «العلم بالقواعد و ادلة الاجمالية التي يتوصل بها الى استنباط الفقه». بنابراین دانشجویان رشته فقه و حقوق برای کسب مهارت‌های لازم در این رشته ضروری است که این درس و مباحث مربوط به آن را به صورت جزئی و تفصیلی آموزش ببینند و به همین منظور در چارت درسی دانشجویان این رشته، گذراندن ۱۶ واحد درسی به اصول فقه اختصاص داده شده است.

هدف کلی :

هدف کلی از درس اصول فقه ۴؛ یادگیری تحلیلی مباحث مربوط به روش‌های استنباط احکام، طرق تعدیل و ترجیح ادله، شناخت ناسخ و منسوخ و مباحث مربوط به اجتهاد و تقلید است.

اهداف جزئی:

- آنچه که در این درس انتظار می‌رود دانشجویان نسبت به آن در پایان ترم مهارت پیدا کنند عبارت است از:
- ۱- تسلط بر مباحث و روش‌های دلالت الفاظ و مفاهیمی همچون عام، مشترک، واضح الدلالة، غیر واضح الدلالة، عبارة النص، اشارة النص و....
 - ۲- شناخت ناسخ و منسوخ
 - ۳- علم به مقاصد الشریعه
 - ۴- شناخت مباحث اجتهاد و کیفیت اجتهاد و شرایط آن
 - ۵- تقلید و مباحث مربوط به آن

مواد آموزشی:

کتاب درسی و کتاب‌هایی که به صورت تحلیلی به مباحث اصولی در این درس پرداخته‌اند.

محتوای درس :

هفته	موضوع	محتویات موضوع
۱	وضع اللفظ للمعنی	العام
۲	وضع اللفظ للمعنی	العام
۳	وضع اللفظ للمعنی	المشترک
۴	استعمال لفظ در معنا	الحقیقة و المجاز
۵	واضح الدلالة	الظاهر و النص (+ امتحان کلاسی)
۶	واضح الدلالة	المفسر و المحکم
۷	غیر واضح الدلالة	الخفی و المشکل
۸	غیر واضح الدلالة	المجمل و المتشابه
۹	کیفیت دلالت لفظ بر معنا	عبارة و إشارة النص
۱۰	کیفیت دلالت لفظ بر معنا	دلالة و اقتضاء النص
۱۱	مفهوم مخالف	تعریف، شرایط و انواع (+ امتحان کلاسی)
۱۲	مقاصد الشریعه	تعریف مقاصد و انواع آن
۱۳	نسخ	تعریف و کیفیت نسخ
۱۴	تعارض و ترجیح	تعریف و انواع تعارض
۱۵	اجتهاد	تعریف اجتهاد، شرایط مجتهد، کیفیت اجتهاد
۱۶	تقلید	تعریف، مباحث مربوط به کیفیت تقلید، (+ امتحان کلاسی)
۱۷	امتحان	امتحان پایان ترم

منابع درس

ردیف	نام کتاب
۱	الوجیز فی اصول الفقه دکتر عبدالکریم زیدان
۲	اصول الفقه، دکتر وهبه الزحیلی
۳	اصول الفقه، محمد ابوزهره
۴	الوجیز فی اصول الفقه، محمد حسن هیتو

شیوه ارزیابی:

درصد نمره	عنوان	ردیف
۱۰۰	فروردین ماه – امتحان آزمایشی و شفاهی	۱
۱۰۰	خرداد ماه – امتحان آزمایشی	۲
+۱۰۰ فعالیت‌های کلاسی	تیرماه – امتحان پایان ترم	۳

وظایف دانشجویان :

شرح وظایف	ردیف
آمادگی در هر جلسه برای پاسخگویی به سوالات درس گذشته	۱
آمادگی برای انجام امتحانات آزمایشی و میان ترم و پایان ترم	۲
حضور فعال در سر کلاس	۳